

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 22
2513 AA S GRAVENHAGE

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
F 070 333 44 00
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2016-0000198027

Datum **13 SEP 2016**

Betreft Kamerbrief beantwoording nadere vragen ufr-methode pensioenfondsen

In een brief van 22 juni hebben de leden van de fracties van CDA, 50PLUS, PVV en SP een aantal nadere vragen gesteld naar aanleiding van de brief van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de minister van Financiën van 20 mei over de verschillen in de gehanteerde *ultimate forward rate* (ufr) voor verzekeraars en pensioenfondsen. In deze brief beantwoord ik, gezamenlijk met de minister van Financiën, de door deze fracties opgeworpen vragen. Daarbij zal achtereenvolgens in worden gegaan op 1) de verschillen tussen pensioenfondsen en verzekeraars, 2) het consultatiedocument van EIOPA over de ufr voor verzekeraars, 3) de inzet van DNB daarbij in Europees verband, 4) de financiële positie van de pensioenfondsen, 5) de gevolgen van de herziening van de IORP-richtlijn en 6) het verzoek om nieuw onderzoek.

1. Verschillen tussen pensioenfondsen en verzekeraars

De leden van de CDA-fractie en de 50PLUS-fractie vragen naar het verschil tussen pensioenfondsen en verzekeraars; een punt wat ook terug komt in de opmerkingen van de Pensioenfederatie en vakcentrales. Zoals aangegeven in de brief van 20 mei jl. (Kamerstukken I, 2015–16, 33 972, X) kunnen de kaders voor pensioenfondsen en verzekeraars niet zomaar met elkaar worden vergeleken. Voor verzekeraars worden de financiële regels op Europees niveau bepaald terwijl de financiële regels voor pensioenfondsen, in het bijzonder het prudentiële kader, grotendeels nationaal worden bepaald. Dat laatste is ook conform de visie van Nederland, vanwege de grote verschillen in pensioenstelsels tussen lidstaten en het nationale en arbeidsvoorwaardelijke karakter van de pensioenen. Voor de ufr in het bijzonder geldt dat de ufr voor pensioenfondsen door DNB wordt vastgesteld en de ufr voor verzekeraars door EIOPA. In EIOPA-verband zet DNB zich in voor een meer realistische ufr, waarbij DNB de ufr voor pensioenfondsen de meest geschikte vindt.¹ Het kabinet vindt het van groot belang dat de rente waar pensioenfondsen mee moeten rekenen zo realistisch mogelijk wordt vormgegeven. De rente moet op een objectieve en onafhankelijke manier worden vastgesteld zodat het vermogen van de pensioenfondsen evenwichtig over de verschillende generaties deelnemers wordt verspreid.

Bij de verschillen tussen pensioenfondsen en verzekeraars dient er onderscheid te worden gemaakt in de regels voor de berekening van de financiële positie van de

¹ Zie DNB-bulletin 18 mei 2016, <https://www.dnb.nl/nieuws/nieuwsoverzicht-en-archief/dnbulletin-2016/dnb341368.jsp>

individuele verzekeraar of het pensioenfonds en de daaraan gekoppelde regels voor het vaststellen van de hoogte van de uitkering aan een deelnemer.

Bij het bepalen van de financiële positie van de instelling is de ufr-methode onderdeel van de waardering van de technische voorzieningen. De waardering van de technische voorzieningen verschilt tussen pensioenfondsen en verzekeraars. Zoals uiteengezet in de brief van 20 mei jl. moeten verzekeraars, in tegenstelling tot pensioenfondsen, naast de ufr rekening houden met een risicomarge en een volatiliteitsaanpassing² voor de vaststelling van de technische voorzieningen. Indien een vergelijking wordt gemaakt tussen de prudentiële regels voor verzekeraars en pensioenfondsen, moeten daarbij alle elementen van beide kaders worden meegenomen om te komen tot een gebalanceerd oordeel. Het is onzuiver om alleen een los element uit de beide kaders te vergelijken, zoals de ufr-methode. Uit een indicatieve analyse van DNB, samengevat in de brief van 20 mei, blijkt dat als naast de ufr-methode voor verzekeraars ook rekening wordt gehouden met de geldende volatiliteitsaanpassing en risicomarge, de dekkinggraad voor pensioenfondsen per ultimo maart 2016 lager zou uitvallen dan nu het geval is. Het negatieve effect op de dekkinggraad van pensioenfondsen wordt groter indien de nieuwe, door EIOPA in april geconsulteerde, ufr-methode voor verzekeraars wordt gehanteerd. Deze behelst namelijk 3,7% in plaats van de eerdere 4,2% (zie tabel 1). Het is daarnaast belangrijk om op te merken dat in deze vergelijking door DNB de (veelal) voorwaardelijke indexatietoezegging van pensioenfondsen niet is meegenomen in de dekkinggraad, hetgeen bij een indexatietoezegging door een verzekeraar wel het geval is. Hierbij gaat het bij verzekeraars niet alleen om toezeggingen die gekoppeld zijn aan reeds betaalde premies, maar ook om toezeggingen die gekoppeld zijn aan de in de toekomst nog te ontvangen premies uit hoofde van het verzekeringscontract. Beide elementen worden reeds meegenomen in de waardering van de voorzieningen ten behoeve van de polishouders bij verzekeraars.

Datum

Onze referentie
2016-0000198027

Tabel 1 Effect ufr, volatiliteitsaanpassing en risicomarge verzekeraars op dekkinggraden pensioenfondsen³

	Effect op dekkinggraden in procentpunten ufr = 4,2%	Effect op dekkinggraden in procentpunten ufr = 3,7 %
Gewogen gemiddelde	-0,1% punt	-1,8% punt
Maximaal effect	-0,8% punt	-6,0% punt
Minimaal effect	+0,3% punt	0,1% punt

Wanneer er wordt gekeken naar hoe er moet worden omgegaan met de financiële positie dan zijn er verschillen tussen pensioenfondsen en verzekeraars vanwege

² Deze volatiliteitsaanpassing is een opslag op de risicovrije rente die is gebaseerd op het verschil tussen de rentevoet die verdiend kan worden op de activa die deel uitmaken van een door EIOPA bepaalde referentieportefeuille voor de betreffende munteenheid en de rentevoeten die gelden voor de relevante risicovrije basisrentetermijnstructuur voor die munteenheid.

³ Schatting van de maximale, minimale en, met de omvang van de technische voorzieningen gewogen, gemiddelde impact van verandering van de dekkinggraden van de Nederlandse pensioenfondsen per 29 februari 2016 als de technische voorzieningen worden verdisconteerd met de EIOPA rentecurve inclusief de volatiliteitsaanpassing én inclusief de risicomarge.

de verschillende aard van de toezegging. Bij een verzekering ligt het risico niet bij de polishouder maar bij de (aandeelhouders van) de verzekeraar. Bij pensioenfondsen ligt het risico bij de deelnemers: er is sprake van een voorwaardelijke toezegging. Dat maakt dat de regels voor hoe er moet worden omgegaan met de financiële positie strenger zijn voor verzekeraars dan voor pensioenfondsen. Zo hebben pensioenfondsen aanzienlijk langer de tijd om de financiële positie te herstellen: voortrollende hersteltermijnen van tien jaar op basis van de gemiddelde beleidsdekkingsgraad voor pensioenfondsen versus zes maanden voor verzekeraars op basis van de actuele dekkingsgraad. Het toepassen van Solvency II op pensioenfondsen in plaats van het huidige financieel toetsingskader zou zo tot gevolg hebben dat kortingen voor pensioenfondsen sneller en groter in omvang zijn.

Datum

Onze referentie
2016-0000198027

2. Consultatiedocument van EIOPA

De leden van de 50PLUS-fractie en de CDA-fractie vragen naar de analyse van EIOPA in het consultatiedocument. Dit komt ook terug in de brief van de Pensioenfederatie.

De leden van de 50PLUS-fractie vragen waarom het kabinet steeds verwijst naar de Commissie UFR en DNB bij het beoordelen van de afwegingen van EIOPA. Het kabinet heeft het advies van de Commissie UFR in 2013 overgenomen en heeft daarbij benadrukt het van groot belang te vinden dat de disconteringsvoet voor pensioenfondsen zo realistisch en objectief mogelijk wordt vastgesteld zodat het vermogen van de pensioenfondsen evenwichtig over de verschillende generaties deelnemers wordt verspreid.

Daarom ligt de verantwoordelijkheid voor het vaststellen van de disconteringsvoet bij de toezichthouder en heeft het kabinet een onafhankelijke Commissie gevraagd om advies over de te hanteren methodologie. De Commissie UFR was onafhankelijk en evenwichtig vastgesteld, met vijf professoren op het gebied van pensioenen in Nederland. De Commissie UFR heeft tevens gebruik gemaakt van de kennis van vijf gerenommeerde buitenlandse experts op het gebied van financiële economie. Daarnaast heeft de Commissie via een vragenlijst marktpartijen geraadpleegd. Voor de Commissie UFR en de Commissie Parameters is deels dezelfde mate van expertise van belang, dat is waarom er overlap was tussen de samenstelling van beide commissies en een volgende Commissie Parameters ook de ufr-methode zal evalueren.

EIOPA heeft op 6 april dit jaar een consultatiedocument uitgebracht waarin een aangepaste ufr-methode voor verzekeraars wordt voorgesteld. De huidige ufr voor verzekeraars is opgebouwd uit een historische reële rente van 2,2% plus de inflatiedoelstelling van de Europese Centrale Bank (2%). In het voorstel voor een aangepaste ufr staat deze niet meer vast op 4,2%, maar wordt de ufr bepaald op basis van de gemiddelde historische reële rente sinds 1960 plus de inflatiedoelstelling van de Europese Centrale Bank. Tezamen met een aantal technische aanpassingen in de berekening van de historische reële rente zou de ufr in de nieuwe methode onder de huidige omstandigheden uitkomen op 3,7%. EIOPA stelt echter voor om de jaarlijkse aanpassing van de ufr te maximeren op 0,2%.

In het consultatiedocument wordt ook gekeken naar een aantal andere methoden om de ufr te bepalen, waaronder de Nederlandse methode voor de ufr van pensioenfondsen. EIOPA geeft aan drie voordelen te zien aan de Nederlandse ufr-

methode. Allereerst is de Nederlandse ufr-methode gebaseerd op observeerbare marktdata, ten tweede is de methode repliceerbaar en ten derde houdt de methode rekening met verwachtingen. Zoals de leden van de 50PLUS-fractie opmerken ziet EIOPA ook drie nadelen. Ten eerste is de methode volgens EIOPA mogelijk onvoldoende stabiel. Ten tweede zitten in de ufr voor pensioenfondsen termijnpremies die er volgens EIOPA niet op een voldoende betrouwbare manier uitgehaald zouden kunnen worden. Ten derde zijn de *forward* rentes niet voor alle munteenheden betrouwbaar vast te stellen voor lange looptijden. Op verzoek van de leden van de 50PLUS fractie wordt hieronder in gegaan op de nadelen die EIOPA ziet bij de wijze waarop de Nederlandse ufr is vastgesteld.

Datum

Onze referentie
2016-0000198027

Stabiliteit UFR

De Commissie UFR heeft zes criteria gehanteerd bij het advies voor de ufr, waaronder aansluiting bij financiële markten en stabiliteit.⁴ De Commissie UFR heeft hierbij een balans gevonden door de ufr-methode enerzijds te baseren op informatie waarin toekomstige renteverwachtingen van de financiële markten verwerkt zitten (vooruitkijkend), en anderzijds een tienjaarsgemiddelde te nemen (stabiliteit). Het voordeel hiervan is dat de ufr-methode prospectief is – namelijk gebaseerd op actuele marktverwachtingen over toekomstige economische omstandigheden en het daarbij horende renteniveau – in plaats van retrospectief waarbij alleen wordt teruggekeken zoals de ufr die EIOPA nu hanteert en heeft voorgesteld. Het risico van de ufr-methode van EIOPA is dat de economische omstandigheden uit het verleden – en daarbij behorende hoge (reële) renteniveaus – zich niet meer voordoen in de toekomst en dat pensioenfondsen zich onterecht rijk rekenen, waardoor de rekening wordt doorgeschoven naar toekomstige generaties. De verschillen tussen de Nederlandse ufr-methode en de ufr-methode van EIOPA maken duidelijk dat er een afruil is tussen het streven om zoveel mogelijk aan te sluiten bij courante marktinformatie en de stabiliteit van de ufr-methode. Het kabinet is van mening dat de Commissie UFR met haar advies erin is geslaagd een goede balans te vinden tussen de stabiliteit van de UFR enerzijds alsook het belang van aansluiting bij actuele renteverwachtingen anderzijds.

Termijnpremies

De termijnpremie is de positieve of negatieve beloning voor het langer wegzetten van kapitaal waardoor mede de hoogte van rentes met lange looptijden bepaald wordt. EIOPA ziet als nadeel aan de ufr-methode voor Nederlandse pensioenfondsen dat deze een termijnpremie bevat, terwijl de Solvency II regelgeving EIOPA verplicht een ufr-methode vast te stellen die geen termijnpremie bevat. De Commissie UFR heeft voor Nederlandse pensioenfondsen een methode voor het ufr-niveau bepaald die gebaseerd is op het voortschrijdend gemiddelde van marktrentes. Aangezien deze marktrentes een termijnpremie bevatten, bevat het niveau van de ufr voor Nederlandse pensioenfondsen dus automatisch ook een termijnpremie. De Commissie UFR noemt als nadeel voor het corrigeren van de marktrente voor de termijnpremie dat uitspraken nodig zijn over de hoogte van deze termijnpremie en dat dit niet objectief is vast te stellen. Zo kan de termijnpremie zowel positief als negatief zijn.

Munteenheden

De kritiek van EIOPA dat de ufr-methode voor Nederlandse pensioenfondsen niet voor alle munteenheden betrouwbaar is vast te stellen is voor deze discussie minder relevant. Dit omdat Nederlandse pensioenfondsen gebruik maken van

---

⁴ Advies Commissie UFR, pagina 2

rentes op de meer liquide euromarkt waar dit probleem niet speelt. EIOPA voorziet een probleem als voor andere munteenheden geen forward rentes uit de financiële markten voor lange looptijden kunnen worden afgeleid. Dit is mogelijk een probleem voor munteenheden waar minder in wordt gehandeld, maar dit speelt niet of nauwelijks voor de euro rentes.

Datum

Onze referentie
2016-0000198027

Overzicht ufr-methodes EU-landen

De Commissie UFR heeft bij haar advies tevens gekeken naar de disconteringscurve in andere landen waarbij zij concludeert dat Nederland niet substantieel afwijkt van andere Europese lidstaten met het gebruik van een risicovrije rente. Daarbij benadrukt de Commissie eveneens dat disconteringscurves moeilijk vergelijkbaar zijn omdat het stelsel en de aard van de verplichtingen verschilt tussen landen. Zo moet worden meegewogen dat de werkgever soms garant staat voor de pensioenverplichtingen. Er zijn slechts enkele landen die een ufr hanteren voor de disconteringscurve van de pensioenuitkeringen van pensioenfondsen. Dit zijn echter landen zoals Denemarken en Zweden die het Solvency II kader van toepassing verklaren op zowel verzekeraars als pensioenfondsen. Ook Zwitserland hanteert het zelfde toetsingskader voor verzekeraars en pensioenfondsen.

3. Inzet DNB in Europa ten aanzien van verzekeraars

De ufr-methode voor verzekeraars en pensioenfondsen wordt door de betreffende toezichthouder vastgesteld. Als onderdeel van het Solvency II pakket waar Nederland mee heeft ingestemd is bepaald dat dit voor verzekeraars is neergelegd bij EIOPA. Aangezien de pensioenwetgeving grotendeels nationaal vastgesteld wordt, is de bevoegdheid voor het vaststellen van de ufr-methode niet neergelegd bij de Europese toezichthouder, maar bij de nationale toezichthouder DNB. Dat de twee methodieken momenteel verschillen is daarom gelegen in het feit dat de ene methodiek nationaal door DNB wordt vastgesteld en de ander in Europees verband door EIOPA waarbij verschillende afwegingen hebben geleid tot een andere uitkomst die ook in de context van het totale toepasselijke prudentiële kader moet worden gezien. Dit verklaart ook het feit dat EIOPA in het uniforme waarderingkader voor pensioenfondsen (onder andere gebruikt in stresstesten voor pensioenfondsen) dezelfde ufr-methode gebruikt als voor verzekeraars, zoals de leden van de 50PLUS-fractie terecht opmerken. Maar EIOPA past op pensioenfondsen tevens de risicomarge en kredietrisicoaanpassing⁵ toe uit het Solvency II kader, die leiden tot verzwaringen, zoals ook uit de eerder genoemde DNB analyse bleek.

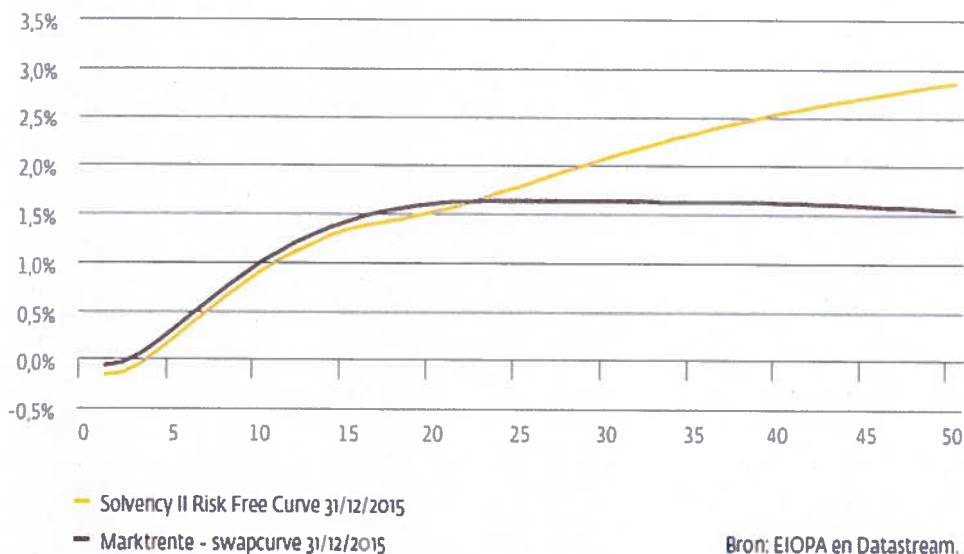
De leden van de 50PLUS-fractie hebben daarnaast enkele vragen gesteld over de reactie van DNB op het EIOPA-consultatiedocument en de ufr-methode voor verzekeraars. DNB heeft meermalen publiekelijk te kennen gegeven dat de ufr van EIOPA voor verzekeraars relatief hoog is. Zo heeft DNB in het jaarverslag over 2015 door middel van onderstaande figuur inzichtelijk gemaakt dat de ufr voor verzekeraars in toenemende mate afwijkt van de huidige marktrentes (zie grafiek 2.2). Vanwege dit verschil wordt in het consultatiedocument door EIOPA voorgesteld om de ufr van 4,2% naar 3,7% te verlagen, maar in de ogen van DNB blijft het verschil hiermee te groot.

---

⁵ De kredietrisicoaanpassing betreft een aanpassing op de swapcurve voor het kredietrisico dat verwerkt zit in swaprentes. Deze aanpassing verlaagt de curve en zit wel in het Solvency II kader, maar niet in de curve die pensioenfondsen gebruiken.

Grafiek 2.2 Rentecurves

Looptijd in jaren

Datum

Onze referentie
2016-0000198027

DNB heeft in een bulletin op haar website van 18 mei jl. aangegeven zich op Europees niveau te willen inzetten voor een meer realistisch niveau van de ufr.⁶ DNB geeft in het bulletin aan dat de huidige ufr-methode ertoe leidt dat de gerapporteerde solvabiliteitsposities van verzekeraars een te rooskleurig beeld geven van hun financiële positie. Daarbij geeft DNB ook aan dat een aanpassing van de ufr-methode aanzienlijke gevolgen kan hebben voor verzekeraars. DNB is zich hier vanzelfsprekend van bewust. Echter een meer realistische curve voor verzekeraars is ook van belang voor de bescherming van polishouders. In het consultatiedocument wordt door EIOPA inzichtelijk gemaakt wat het effect is van de voorgestelde aanpassing op de rentecurve, voorbeeldcontracten en het eigen vermogen van verzekeraars. Uitgangspunt van de huidige toezichtswetgeving is het beschermen van de belangen van de deelnemers. Daarvoor is voor zowel verzekeraars als pensioenfondsen een marktconsistente waardering van bezittingen en verplichtingen van belang. Daarbij heeft de wetgever er voor gekozen om de rentecurve (inclusief ufr) door de toezichthouder te laten vaststellen. Dit om te verzekeren dat de ufr op onafhankelijke en deskundige wijze wordt vastgesteld.

De leden van de 50PLUS-fractie vragen daarnaast om een overzicht van de solvabiliteitspositie van verzekeraars. Geaggregeerde cijfers van de solvabiliteitsratio's zijn te vinden op de statistiekpagina van DNB. Dit betreffen echter Solvency I cijfers. DNB heeft vorig jaar december in een bulletin geaggregeerde Solvency II cijfers gepubliceerd.⁷ Deze cijfers zijn gebaseerd op een oefening ter voorbereiding op Solvency II. Het gaat hier om cijfers met als peildatum 31 december 2014.

Naar verwachting zal DNB in september de eerste geaggregeerde Solvency II cijfers publiceren (peildatum 31 maart 2016), waarna deze elk kwartaal zullen worden geactualiseerd. Onder Solvency II zijn verzekeraars verplicht om hun solvabiliteitsratio's bekend te maken als onderdeel van de jaarlijkse publieke

⁶ <http://www.dnb.nl/nieuws/nieuwsoverzicht-en-archief/dnbulletin-2016/dnb341368.jsp>

⁷ <http://www.dnb.nl/nieuws/nieuwsoverzicht-en-archief/dnbulletin-2015/dnb335114.jsp>

rapportage. De eerste publieke rapportage van verzekeraars zal in 2017 verschijnen over het boekjaar 2016. Verschillende – vooral beursgenoteerde – verzekeraars kiezen er overigens voor om nu al hun solvabiliteitsratio's te publiceren. Daarnaast zal EIOPA uiterlijk 15 december dit jaar per land de geaggregeerde stresstestresultaten bekendmaken. Een van de stressscenario's is een scenario waarin de rente voor lange tijd laag blijft en de UFR wordt verlaagd naar 2%, wat inzicht geeft in de gevoeligheid van Nederlandse levensverzekeraars voor de UFR.

Datum

Onze referentie
2016-0000198027

4. Financiële positie van pensioenfondsen

De financiële positie van pensioenfondsen staat de laatste jaren onder druk als gevolg van de stijgende levensverwachting, de effecten van de krediet- en schulden crisis, en – deels daarmee samenhangend vanwege het monetaire beleid van de ECB en andere centrale banken wereldwijd – een steeds lager wordende rente. De daling van de rente in de afgelopen decennia is een mondiaal fenomeen en hangt samen met de afname van de inflatie en van de economische groei als ook met veranderingen in de leeftijdsopbouw van de bevolking. De rente wordt in toenemende mate bepaald op internationale financiële markten en staat daardoor aan tal van invloeden bloot. Het is lastig al deze invloeden in een paar macro-economische variabelen zoals inflatie en economische groei te vatten, zo blijkt uit een literatuuroverzicht en een eigen empirisch onderzoek door het CPB.⁸

Het kabinet heeft begrip voor de zorgen over de gevolgen van de lage rente. Het blijft echter belangrijk de rekenrente zo realistisch en objectief mogelijk vast te stellen voor een juiste waardering van de verplichtingen. Daarbij hoort ook de vaststelling van een realistische ufr-methode. Een lagere rente maakt het opbouwen van een pensioen duurder. Met name beleggingen met meer zekerheid hebben te lijden onder de lage rente. Het wordt dus met een lage rente moeilijker om de beoogde mate van zekerheid van de huidige uitkeringsovereenkomst waar te maken. Het kabinet zal de komende periode gezamenlijk met de andere partijen de vinger aan de pols blijven houden en in de gaten houden hoe de dekkingsgraden zich ontwikkelen. In november zal het kabinet opnieuw met een rapportage komen over de stand van zaken van de financiële positie van de pensioenfondsen.

Tevens heeft het kabinet toegezegd om, in het kader van de toekomst van ons pensioenstelsel, een internationaal vergelijkend onderzoek te laten doen om te kijken naar hoe andere landen omgaan met de rentegevoeligheid van de pensioenen waarbij rekening wordt gehouden met de verschillen tussen de pensioenstelsels in de verschillende landen.

5. Herziening van de IORP-richtlijn

De leden van de 50PLUS-fractie vragen naar de stand van zaken van de herziening van de IORP-richtlijn. Tevens vragen zij naar het advies van EIOPA voor een uniforme waarderingmethodiek voor het risicomanagement.

Op 30 juni jl. is in COREPER, het voorportaal van de Raad, een akkoord gekomen op de herziening van de IORP-richtlijn. De Tweede Kamer is op 24 juni geïnformeerd over het resultaat van de onderhandelingen in de zogenaamde trilooftase, de onderhandelingen tussen het Europese Parlement, de Europese Commissie en de Raad (Kamerstukken II 2015/16, 33931, nr. 14). De herziene

⁸ O. Ciocytte, S. Muns en M.H.C. Lever (2016), Determinants of long-term interest rates, CPB Background Document, www.cpb.nl.

richtlijn bevat vooral algemene regels die goed aansluiten bij het Nederlandse stelsel. Daarmee biedt de richtlijn voldoende ruimte om het pensioenstelsel in Nederland te organiseren zoals we dat zelf willen. Ook ten aanzien van het risicomanagement bevat de richtlijn vooral algemene spelregels en is er geen sprake van een uniforme waarderingsmethode die aan de lidstaten wordt opgelegd. Daarnaast biedt de herziening van de richtlijn duidelijke meerwaarde omdat de bescherming van de deelnemer wanneer een Nederlandse regeling in een andere lidstaat wordt uitgevoerd beter wordt geregeld op Europees niveau.

Datum

Onze referentie

6. Verzoek om een nieuw onderzoek

Het kabinet is van mening dat de rekenrente voor pensioenfondsen zo realistisch mogelijk moet zijn en dat deze zo objectief en onafhankelijk mogelijk moet worden vastgesteld om te komen tot een prudente waardering van de toekomstige verplichtingen van pensioenfondsen. Daarom is de bevoegdheid voor het bepalen van de rekenrente wettelijk neergelegd bij de toezichthouder, DNB. DNB baseert zich daarbij op het advies van een onafhankelijke Commissie voor wat betreft de methode die dient om de ufr vast te stellen. De Commissie UFR heeft op 9 oktober 2013 haar advies uitgebracht. Daarbij is wettelijk bepaald (artikel 144, lid 3 van de Pensioenwet) dat een volgende Commissie Parameters wederom zal kijken naar de ufr-methode. Een volgende Commissie Parameters zal in 2019 haar advies uitbrengen aangezien het op 1 januari 2020 vijf jaar geleden is dat de huidige parameters in werking zijn getreden. Het kabinet acht het advies van de Commissie UFR nog altijd zeer actueel en passend. De Commissie UFR heeft naar mening van het kabinet de aandachtspunten zoals die worden genoemd in het consultatiedocument van EIOPA eveneens afdoende meegenomen in haar overwegingen. Het kabinet ziet daarom geen aanleiding om voorafgaand aan een volgende Commissie Parameters in 2019 hier tussentijds opnieuw naar te laten kijken.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

De minister van Financiën,

J.R.V.A. Dijsselbloem